

ANTİK YAPI VE KAYITLARDA AKSU FAYININ DEPREMSELLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Su Güneş Kabaklı^a, Emine Bozkurt^a, Halil Bölük^a ve M. Erkan Karaman^a

^aAkdeniz Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Antalya

(suguneskabakli@gmail.com)

ÖZ

Aksu Fayı, ülkemizin güneybatısında yer alan en önemli tektonik yapılarından birisi olan Isparta Açısı'nı meydana getiren gerilmelerin etkisi ile meydana gelmiş aktif bir ters faydır. Bu fay bir çok çalışmacı tarafından detaylı olarak ele alınmış, özellikle bölgede yer alan havzaların evrimini açıklamak için yapılan çalışmalarda oluşum mekanizması ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Fay üzerinde aletsel döneme ait kayıtlarda çok fazla yıkıcı depremle karşılaşılmaştır. Fakat bu fayı oluşturan gerilmeler sonucu oluşan diğer faylar ve aynı gerilme kaynağını işaret eden diğer yapılar fayın hala aktif olabileceğini göstermektedir.

Aksu fayı'nın konumlandığı alanda çok sayıda antik kent bulunmaktadır. Bu fay, Pamphylia ve Pisidia bölgelerinin altından geçmektedir. Perge, Selge, Aspendos, Kremna, Adada, Pednelissos ve Milias Antik Kentleri Aksu Fayının yakın çevresinde bulunmaktadır. Bu fayda meydana gelmiş olan olası bir depremin, adı geçen antik kentlere zarar vermiş olması kuvvetli bir ihtimal dahilinde yer almaktadır. Yukarıda bahsedilen antik kentlerde bulunan yapılarda deprem izleri aranarak, bu depremlerin Aksu Fayı ile olan ilgisi araştırılmıştır.

Bu çalışmada mevcut çalışmalar taranarak hem tektonik hem jeolojik verilerden yararlanılmış ve Aksu Fayı haritalanmış ve hem coğrafi bilgi sistemleri hem de uydu görüntüleri kullanılarak Antik Kentler de harita üzerine konumlandırılabilmiştir. Bu çalışmanın amacı; fay üzerinde meydana gelen depremlerden etkilenme olasılığı olan antik kentlerde faylara ait izler aranmış, belgelenmiş ve arkeolojik kayıtlardan yola çıkarak yaşlandırılmak amaçlanmıştır.

Bunların yanı sıra, çalışmada, antik kaynaklarda ve yazıtlarda bahsedilen depremlerden yola çıkılarak Aksu Fayının bu depremlere herhangi bir etkisi olup olmadığı araştırılmıştır.

Yapılacak işlemlerin ardından Aksu Fayının aktif bir fay olup olmadığı konusunda yapılan tartışmalara katkı konulacak ve mümkün olursa deprem üretme periyodu hesaplanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Isparta Açısı, depremsellik, Aksu Fayı, antik yapı

AN INVESTIGATION ON SEISMICITY OF THE AKSU FAULT BASED ON ANCIENT CITIES AND RECORDS

Su Güneş Kabaklı^a, Emine Bozkurt^a, Halil Bölük^a ve M. Erkan Karaman^a

^aAkdeniz University, Department of Geological Engineering, Antalya
(suguneskabakli@gmail.com)

ABSTRACT

The Aksu Fault is a thrust fault created by the same stress system that formed the Isparta Angle which is one of the most important tectonic structures located in the southwest of our country. This fault has been studied in detail by many researchers, and its formation mechanism has been tried to be revealed, especially in the studies that explain the evolution of the basin in the region.

There is no sign of so many destructive earthquakes created by the Aksu Fault based on the recordings from the instrumental period. However, the other faults formed by the tensional forces that created Aksu Fault and the other structures pointing out the same tensional source show that this fault might be still active.

There are so many ancient cities in the area where the Aksu Fault is located. This fault passes under the Pamphylia and Pisidia Regions. Perge, Selge, Aspendos, Cremna, Adada, Pednelisos and Milias Ancient Cities are located near the area of Aksu Fault. It is a strong possibility that a possible earthquake generated by the Aksu Fault may have caused the destruction of the ancient cities mentioned above. Seismic traces have been searched in the structures in the aforementioned ancient cities and researched the interests between these earthquakes and the Aksu Fault.

In this work, through compilation of previous tectonic and geological data the Aksu Fault was mapped and the ancient cities were located using geographic information system and satellite images. The purpose of this work is to date the fault by using documents and archaeological records, and to research the earthquakes occurred by the Aksu Fault and possibility of the ancient cities affected by this earthquakes.

In this study, it was also investigated if the Aksu Fault had an effect on the earthquakes mentioned in ancient books and inscriptions.

After these processes, it is aimed to contribute to the debate that if the Aksu Fault is an active fault or not, and it will be tried to calculate the seismic periods.

Keywords: Isparta Angle, seismicity, Aksu Fault, ancient cities